

UITNODIGING Kennis-netwerkdag

Bodem Oost-Nederland

Dinsdag 11 november 2025, 9.30-16.15 uur, Het Koelhuis in Zutphen

Beste collega,

Graag nodigen we je uit voor de Kennis-netwerkdag Bodem Oost-Nederland op dinsdag 11 november 2025. Onder Twente (OT), IJsselland Doorgrond (IJD) en het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) organiseren deze Kennis-netwerkdag over actuele bodem- en ondergrondthema's. De bijeenkomst vindt plaats in Het Koelhuis in Zutphen (www.hetkoelhuis.nl)

Het programma start om 9.30 uur. Vanaf 9.00 uur staan koffie en thee klaar! De link naar het aanmeldformulier vind je onderaan deze uitnodiging.

Inhoudsopgave

- [Programma](#)
- [Thema 'Gezonde bodem'](#)
- [Thema 'Bodemdeskundige nu en in de toekomst'](#)
- [Interactieve sessie: gevaar en risico...](#)
- [Na de lunch: twee rondes deelsessies](#)
- [Deelsessies ronde 1 \(13.30 – 14.45 uur\)](#)
- [Deelsessies ronde 2 \(15.15 -16.15 uur\)](#)
- [Aanmelden Kennis-netwerkdag](#)

Programma

Thema 'Gezonde bodem'

De Kennis-netwerkdag gaat van start met het thema 'Gezonde bodem'. Drie sprekers nemen ons mee in de ontwikkelingen die hierop spelen in Overijssel en Gelderland:

- Laura Timmermans van gemeente Zwolle praat ons bij over de activiteiten van de themagroep Gezonde bodem in Overijssel. Deze groep richt zich op ontwikkeling en meten van parameters voor bodemgezondheid in bebouwde gebieden.
- Door Onder Twente is in relatie met de themagroep Gezonde bodems een Bodemtoets ontwikkeld. Gert Tiekstra van omgevingsdienst Twente deelt de opzet van deze toets.
- Everhard van Essen van provincie Gelderland geeft een toelichting op de landbouwbodemkwaliteitskaart Gelderland, en op de activiteiten door provincie Gelderland om agrariërs te faciliteren bij beheersmaatregelen die zij kunnen nemen om de gezondheid van landbouwbodems te verbeteren.

Thema 'Bodemdeskundige nu en in de toekomst'

Daarna zoomen we in het op het **thema 'Bodemdeskundige nu en in de toekomst'**.

- Rutger Remmers van provincie Gelderland praat ons bij over de kennisnetwerklust van het GOO, waarop experts uit de breedte van het werkveld bodem en ondergrond zijn opgenomen.
- Annemieke van Es van gemeente Hengelo borduurt daarop voort en presenteert de uitkomsten van het onderzoek naar 'Bodem(mede)werk(er) van de toekomst' dat Onder Twente heeft uitgevoerd. Welke kennis en competenties hebben we als werkveld in de toekomst nodig?

We sluiten het ochtendprogramma af met een update over de voorbereiding van **provinciaal beleid voor PFAS** in Overijssel en Gelderland. Jos Reijerink van provincie Gelderland en Jasper Lackin van provincie Overijssel praten ons bij over de stand van zaken en de aandachtspunten bij de ontwikkeling van provinciale handelingskaders voor PFAS.

Interactieve sessie: gevaar en risico...

Na de lunch wacht je een interactieve ervaring van spel, spanning en kennis... Wat begint als een luchtig 'zwembadfeest' krijgt al snel een onverwachte wending. Waar schuilt het echte gevaar? Wie let scherp genoeg op de details? En hoe onderscheid je de perceptie van risico van de werkelijkheid?

Geleidelijk maakt Tamara Onos (arbeidshygiënist, hoger veiligheidskundige én thrillerschrijver) je in dit moordspel vertrouwd met de wereld van blootstellingsbronnen en routes, en met het verschil tussen 'gevaar' en 'risico'. Tamara's recente thriller Vergiftigd speelt daarbij een geheimzinnige rol. Eén ding staat vast: hierna kijk je met andere ogen naar de dunne lijn tussen spanning, wetenschap en veiligheid.

Na de lunch: twee rondes deelsessies

Deelsessies ronde 1 (13.30 – 14.45 uur)

Je kunt kiezen uit:

- **Denk mee met het Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater van IenW**
Vanaf begin 2025 werkt het ministerie van I&W met een ruimtelijke focus verder aan het programma Bodem, Ondergrond en Grondwater (pBOG). Samen met andere departementen, o.a. LVVN, KGG en VRO, wordt uitwerking gegeven aan de rijksvisie op een duurzame ordening, gebruik en bescherming. Met de mede-overheden wordt de opzet van een lerende aanpak verkend, met als doel om de rijksvisie effectief te laten landen en te evalueren. In samenwerking met provincies, waterschappen, gemeenten, maar ook andere publieke, private en semi-private organisaties, wil het ministerie van I&W de uitvoering vorm geven en de programmadoelen in fasen behalen.
Manfred Beckman Lapré van Rijkswaterstaat, omgevingsmanager voor het pBOG, gaat in deze interactieve sessie in op de programmadoelen: Waar staan we nu, en waar willen we in 2026, 2033 en verder staan? Daarna gaat hij in gesprek met de deelnemers over hoe we samen aan deze doelen kunnen werken: waar loop jij tegen aan als het over de Bodem, Ondergrond en Grondwater gaat? Waar heb jij, en heeft jouw organisatie, behoefte aan?
- **Aanpak diffuse bodemverontreiniging**
* Provincie-dekkende inventarisatie diffuus lood en arseen in de Overijsselse bodem: Judith Brunink van provincie Overijssel en Corinne Koot van Witteveen en Bos presenteren de resultaten van het recente onderzoek naar de aanwezigheid van diffuus lood en arseen in de bodem van Overijssel. In het onderzoek zijn ook de actuele inzichten van de risico's van lood en arseen in de bodem in beeld gebracht.
* Aanpak Diffuus lood in Arnhem: Petra Polman-Drogtrop en Peter Bouter van gemeente Arnhem vertellen hoe Gemeente Arnhem het grootschalig onderzoek en de sanering van tuinen met diffuus lood heeft opgezet. En wat de uitkomsten en leerpunten daaruit zijn.
* Gesprek:
Na de presentaties gaan we in gesprek over leerpunten en mogelijke vervolgstappen voor deze en andere diffuse verontreinigingen in Oost-Nederland.
- **Nieuwe inzichten en innovatie onderzoeksmethoden voor asbest in de bodem**
Projectbureau Bodem Asbest Sanering coördineert de aanpak van de sanering van asbestverontreinigingen in de bodem in zeven landelijke gemeenten in Twente. In deze deelsessie nemen zij ons mee met de innovaties in saneringsmethoden en de toepassing van A.I. Samen met de WUR wordt gezocht naar manieren om tot natuurlijke afbraak van asbest in de bodem te komen. Een vraag voor de komende jaren is hoe deze natuurlijke sanering mogelijk is binnen bestaande wet- en regelgeving.

Deelsessies ronde 2 (15.15 -16.15 uur)

Je kunt kiezen uit:

- **Actualiteiten en ontwikkelingen bodemenergie en geothermie**
* Ervaringen Zwolle met gemeentelijk beleid voor bodemenergiesystemen
Lieneke Stam van Gemeente Zwolle vertelt over de aanpak van Zwolle bij sturing op bodemenergiesystemen in gebiedsontwikkelingen en de ervaringen daarmee. Ook gaat zij in op het gemeentebrede onderzoek in opdracht van gemeente Zwolle naar de cumulatieve effecten van grootschalige inzet van open bodemenergiesystemen in Zwolle.
* Nieuwe inzichten in de potentie voor geothermie
Frank Schoof, projectleider Ontwikkeling Geothermie Gelderland voor de Provincie Gelderland, gaat in op de recente SCAN-onderzoeken door EBN en TNO. SCAN heeft recent meerdere diepe boringen en analyses gedaan om de geschiktheid van de ondergrond voor aardwarmte beter in kaart te brengen. Frank Schoof vertelt welke nieuwe inzichten dit globaal heeft opgeleverd en wat dit betekent voor ontwikkeling van (ondiepe en diepe) geothermie.
- **Regels voor bodem in het omgevingsplan; lopende projecten in Oost-Nederland**
* Overijssels Handboek voorbeeldregels bodem en grondwaterkwaliteit omgevingsplan
Provincie Overijssel heeft deze zomer opdracht verleend aan een adviesbureau voor het opstellen van het handboek. Judith Brunink en Agnes Klink van provincie Overijssel geven een toelichting op de voorgenomen onderwerpen en de stand van zaken.
* Ervaringen en uitbreiding Gelderse voorbeeldregels bodem
Een aantal gemeenten heeft aan de hand van de Gelderse voorbeeldregels, bodemregels voor het gemeentelijk omgevingsplan vastgesteld of in voorbereiding. Gea Wissels van gemeente Arnhem en Alex Bouman van gemeente Ede delen de ervaringen en leerpunten. Gerd de Kruij, trekker van de GOO Werkgroep Implementatie voorbeeldregels, vertelt over de voorgenomen uitbreiding van de Gelderse voorbeeldregels met een aantal onderwerpen waarvoor in de praktijk behoefte aan voorbeeldregels is.
* Gesprek:
Na de presentaties gaan we in gesprek. Is het wenselijk om te streven naar uniforme regels in onze provincies? Helpen de Blauwdruk en Voorbeeldregels daar voldoende bij? Benutten we de ruimte van de Omgevingswet voldoende voor het oplossen van knelpunten?
- **Actualiteiten uit Gelderse projecten: secundaire bouwstoffen en microplastics**
* Digitale kaart - toepassingen van secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond in de regio Arnhem.
Sander Corton van ODRA geeft een toelichting op de totstandkoming, opzet en de ervaringen met het gebruik van deze kaart.
* Verkenning Microplastics Arnhem:
Peter Bouter van gemeente Arnhem en Jeroen Oosterwegel van Geofoxx delen de stand van zaken van de verkenning die Arnhem en Geofoxx uitvoeren naar de belasting van grond, slib,

grond- en oppervlaktewater voor gemeente Arnhem. Dit project is gefinancierd vanuit de SPUK en wordt uitgevoerd in samenwerking met wordt uitgevoerd in samenwerking met RIVM, MinlenW, Bioclear en met inzet van studenten van de WUR.

Om 16.15 uur sluiten we de Kennis-netwerkdag af met een drankje en een hapje.

Aanmelden

Wil je er ook bij zijn op 11 november? Meld je dan aan via [dit aanmeldformulier](#) of klik op de knop hieronder. Op het aanmeldformulier geef je voor beide rondes van de deelsessies je 1e en 2e voorkeur aan. Heb je vragen? Neem dan graag contact met ons op via GOO@gelderland.nl.

We kijken ernaar uit je te mogen verwelkomen op 11 november in Het Koelhuis in Zutphen!

Met vriendelijke groet,

Laura Timmermans, IJsselland Doorgrond
Joris Rooyman, Onder Twente
Annelies de Graaf, Gelders Ondergrond Overleg

Aanmelden Kennis-netwerkdag

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als je geen e-mails meer wilt ontvangen dan kun je je [hier afmelden](#). • Voeg GOO@gelderland.nl toe aan je adresboek voor een betere ontvangst.

